

ОБҐРУНТУВАННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА КУКУРУДЗИ

*І.В.Кушнір, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет*

Проаналізовано сучасний стан виробництва кукурудзи в Україні в порівнянні з Європою. Виведено виробничу функцію зерновиробництва, оцінено вплив витрат на 1 га на урожайність кукурудзи.

Зернове господарство традиційно відіграє вирішальну роль у розвитку аграрно-промислового комплексу України. Проте з кінця 90-х років у цій галузі було втрачено темпи зростання виробництва, вкрай критичними щодо обсягу виробництва зерна виявилися 1996, 1999, 2000 і 2003 роки, що позначилось на економічному стані зерносіючих господарств. Водночас вкрай нестабільною є структура виробництва зернових, погіршилась матеріально-технічна база галузі, значно знизився рівень використання інтенсивних методів вирощування основних культур.

Загострилася проблема ефективності виробництва продукції зернопродуктового підкомплексу, розвитку зовнішньоекономічної торгівлі, а отже – і її конкурентоспроможності.

Програма “Зерно України” дещо скоригувала напрями розвитку виробництва зерна, було визначено місце і роль у ньому кукурудзівництва, народногосподарське значення й економічні можливості якого залишаються високими, а потенціал культури ще не вичерпаний.

Основною проблемою залишається стабілізація виробництва, не вирішені також питання удосконалення структури зернової групи, раціональне розміщення посівів кукурудзи по природно-економічних зонах, визначення рівня концентрації, питання системи насінництва й ефективного використання генетичного потенціалу кукурудзи вітчизняної селекції.

Оскільки виробництво і ринок зерна кукурудзи є важливим сегментом зернового ринку, де склаалася відповідна

кон'юнктура, а тенденції його розвитку мають суперечливий характер виникла необхідність розробки прогнозу виробництва та пошуку альтернативних шляхів виходу галузі на нові рубежі виробництва і підвищення ефективності її функціонування на всіх ієрархічних сходах системи.

Результати дослідження різнопланових проблем розвитку зернового господарства як на макро-, так і на регіональних рівнях, зокрема окремих фундаментальних питань проблеми, розглядаються у працях багатьох відомих вчених економістів, зокрема Саблука П.Т., Ситника В.П., Бойка В.І., Гладія М.В., Калінчика М.В., Стельмашука А.М., Андрійчука В.Г., Анішина Л., Лебеда Є.М., Захарчука О.В., Калужної О.В., Худолій Л.М., Куліша М.Ю., Сайка В.Ф., Ніколаєвої З.П. та інших дослідників.

Однак в даний час відсутній комплексний аналіз виробничого потенціалу з метою раціонального використання внутрішньовиробничих резервів, подальшого розвитку інтеграційних процесів та удосконалення економічних взаємовідносин між виробниками і переробниками зерна. У сукупності це зумовлює вибір теми статті і визначає її актуальність.

Метою дослідження є визначення шляхів підвищення продуктивності вітчизняного виробництва кукурудзи на основі підвищення інтенсифікації галузі

Виробництво кукурудзи в Україні характеризується низькою якістю застосовуваних агротехнологій (табл. 1). Середня урожайність виробництва кукурудзи в Україні протягом 1992-2007 років в 2-3 нижча за показники західноєвропейських країн.

В таблиці 1 наведено показники середньої урожайності кукурудзи протягом 1992-2007 років в країнах Європи, у яких цей показник вищий за середньоєвропейський, а також в Україні для проведення порівняння. Найвищі рівні урожайності кукурудзи на континенті відзначаються в Бельгії, Греції, Нідерландах, найнижчі – в Російській Федерації, Білорусії, Молдові.

Таблиця 1

Середня урожайність кукурудзи в країнах Європи протягом 1992-2007 років

Країна	Урожайність, ц/га	відношення,%	
		до середньоевропейської	до української
Бельгія	101,0	192,8	321,9
Греція	99,0	189,1	315,8
Нідерланди	95,4	182,2	304,2
Австрія	92,4	176,5	294,6
Італія	90,8	173,5	289,6
Швейцарія	89,7	171,3	286,0
Іспанія	88,3	168,6	281,5
Франція	84,2	160,9	268,6
Німеччина	83,3	159,2	265,8
Словенія	64,1	122,5	204,5
Чехія	59,7	114,0	190,3
Угорщина	54,8	104,6	174,7
Польща	53,2	101,7	169,7
Україна	31,4	59,9	100,0
В середньому по Європі	52,3	100,0	166,9

Високі урожайності кукурудзи в країнах Європи обумовлюються належним рівнем агротехнологій, що характеризується високими витратами на її виробництво (рис. 1). З багатьох способів прогнозування показників урожайності нами розглянуто ті, які найчастіше застосовуються, а саме – два статистичні методи: нормативний та екстраполяції рядів динаміки, що забезпечують, на думку багатьох економістів, найбільш точні й реальні результати.

Витрати на виробництво кукурудзи провідних європейських країн здійснюються приблизно на однаковому рівні зі спільною тенденцією скорочення протягом періоду дослідження.

Очевидно, що низькоінтенсивне ведення землеробства в країні є наслідком низьких врожаїв. Тоді як численні факти дослідних та передових господарств країни свідчать про по-

тенційну можливість України досягати високих врожаїв сільськогосподарських культур, в т.ч. і зернових.

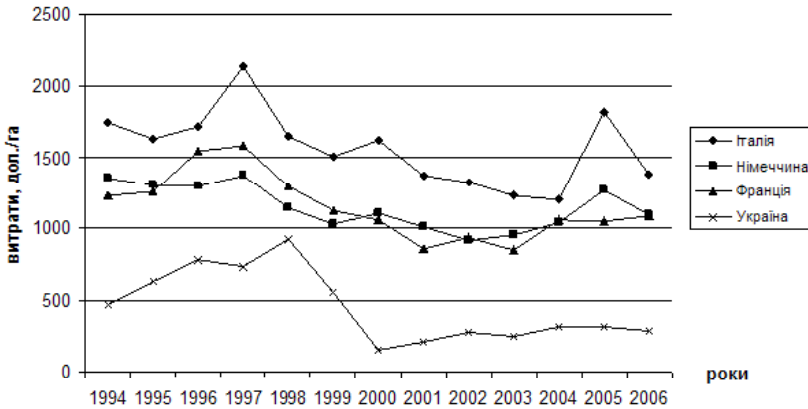

Рис.1. Динаміка витрат на виробництво кукурудзи

Нами проведено дослідження зв'язку між витратами на виробництво кукурудзи та її урожайністю в країнах Європи, у яких рівень врожайності вищий за середній по континенту, протягом 2000-2006 рр. (рис. 2).

Зв'язок між витратами на виробництво кукурудзи та її урожайністю в країнах Європи кореляційний, прямий, високий. Урожайність кукурудзи на 60% залежить від витрат на її виробництво та на 40% від інших факторів, насамперед від ризикових погодних умов.

До складу високих виробничих витрат відносять насамперед витрати на районване елітне насіння, на застосування засобів захисту рослин, на внесення мінеральних та органічних добрив, на проведення повного комплексу агротехнологічних робіт. Наприклад, на сьогодні виробникам пропонуються вітчизняні гібриди кукурудзи, урожайність яких сягає до 100 га/ц: Нептун, Талісман, Цісар.

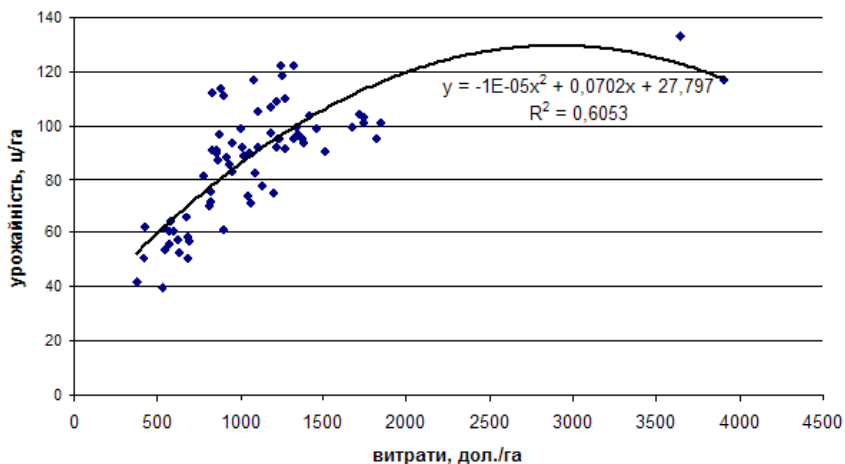

Рис.2. Залежність урожайності кукурудзи від витрат на її виробництво в країнах Європи

Дослідження показали, що виробництво зернових характеризується високим рівнем впливу виробничих витрат на їх врожайність. Практичне застосування виведеної кореляційно-регресійної залежності є важливим при розробці перспективних планів розвитку вітчизняного зерновиробництва виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко В.І. Зерно і ринок / Бойко В.І. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 312 с.
2. Кушнір І.В. Перспективи розвитку зерновиробництва України в умовах світової інтеграції / І.В. Кушнір // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: Науковий збірник. – 2006. - № 2. – С. 92-94.